

T.6. Descriu les tendències més rellevants de la poesia en el període que va des de la postguerra fins a finals dels anys 70.

Si nosaltres callem, qui parlarà?
És cert que val ben poc la nostra veu.
Som gent de poca empenta,
massa frívols i tot perquè ens escoltin.
Tanmateix allò que resta
de més pur en nosaltres
val tant -ho sabem bé- com el neguit
de qualsevol hereu d'aquest insigne
llinatge de vençuts.
Cal que insistim,
com qui pidola, si voleu, davant
de cent portes barrades.

Miquel Martí i Pol

1936-1939: Guerra Civil Espanyola. 1939: Instauració Dictadura franquista. Pèrdua llibertats democràtiques.

Persecució llengua i literatura en català (considerades mostres de separatisme).

Repressió legal per a fer desaparèixer el català de la vida pública. Amb el temps, la persecució del català va fent-se menys radical.

Molts autors s'exilien, però d'altres que es queden pateixen un altre exili, un "exili interior" que els fa "autocensurar-se" per tal de no patir la repressió i la presó de la dictadura franquista.

POESIA: gènere literari dominant per la brevetat dels textos i la possible difusió en àmbits privats, es pot conrear amb més facilitat en una situació de prohibició i de clandestinitat

TENDÈNCIES

Els inicis de la resistència cultural. 2a meitat dècada dels anys 40 primera resistència cultural des de les revistes clandestines, reunions ocultes i edicions prohibides.

A conseqüència de la derrota del nazisme i del feixisme italià, nou ordre polític internacional i la dictadura franquista va haver de moderar la repressió política i cultural.

De forma molt restringida apareix una activitat editorial en català.

A València, malgrat les circumstàncies adverses, va aparèixer l'editorial Torre (1944), dirigida per Xavier Casp i Miquel Adlert. Aquesta plataforma va donar la possibilitat que autors de la generació

anterior, nascuts entre el 1910 i el 1920, com el mateix Xavier Casp, Joan Valls i Enric Valor es reincorporaren a la literatura i també va permetre que altres més joves es donaren a conèixer, com ara Joan Fuster, Vicent Andrés Estellés i Maria Beneyto.

1. POESIA DE TRADICIÓ SIMBOLISTA

Anys 40-50

Domini de l'expressió, enriquida per les metàfores i la construcció del símbol.

Del jo c i de foc, Carles Riba

Cementiri de Sinera, Salvador Espriu

Saló de tardor, Pere Quart

2. POESIA DE TRADICIÓ AVANTGUARDISTA

Anys 40-50

Paral·lelament a la línia encarnada per Carles Riba

Autors: Josep V. Foix i Joan Brossa

Ruptura formal i lingüística i l'experimentalisme de les avantguardes.

Un tret característic és la provocació, com la incorporació de temes insòlits o el bandejament de temes clàssics dels poetes de tradició simbolista.

La represa dels anys seixanta i setanta

Relleu generacional. Pas de la resistència a actituds més enfrontades amb la dictadura. A partir de 1960 posicions més permissives, a causa de l'obertura internacional, els autors tingueren accés a un públic més ampli i un funcionament menys restringit de la cultura, a pesar de la continuïtat de la censura.

A finals de la dècada dels 60 i principis dels 70 l'arribada de joves a la Universitat de València provinents dels pobles que encara no havíem abandonat el valencià, fa que aquesta institució es convertisca un focus de renovació cultural i de normalització lingüística.

3. POESIA DE TRADICIÓ REALISTA

Anys 60

Les tendències simbolistes i avantguardistes continuen llur evolució.

Concepció de la literatura com un model de compromís polític, al servei de la lluita contra la dictadura.

Dos llibres de poemes publicats el 1960 es van llegir en clau realista. .

La pell de brau, de Salvador Espriu

Vacances pagades, de Pere Quart

A València, a més de Xavier Casp i Joan Valls, podem adscriure a aquest corrent poètic Joan Fuster i Vicent Andrés Estellés.

Orientacions:

a) Poesia de testimoni

Actitud inconformista

Vicent Andrés Estellés; Carmelina Sánchez-Cutillas

b) Poesia social

Major intenció de denúncia, compromís social antifranquista i una poètica militant a favor de la col·lectivitat.

Necessitat d'intervenir cívicament i políticament des de la literatura en el moment històric.

Llenguatge clar i de vegades expressió narrativa.

Incorporació d'aspectes de l'oralitat.

Intenció. que la denúncia arribe a una majoria de lectors.

Miquel Martí i Pol participà d'aquesta tendència

c) Poesia basada en l'experiència personal

Mirada subjectiva i moral sobre aspectes de la quotidianitat.

Cal destacar, sense associar-lo sempre a un moviment, la veu personal de Gabriel Ferrater.

4. LA NOVA CANÇÓ

Moviment utilitzat tant per escriptors com per polítics que utilitzaren la cançó per a assolir major projecció i la connexió amb un públic més ampli.

El poema o la cançó: instrument d'intervenció compromesa del poeta o cantant en el curs de la història.

Cantants valencians com Raimon o Ovidi Montllor; catalans com Lluís Llach i Quico Pi de la Serra; o la balear Maria del Mar Bonet.

5. ANYS 70

- Continuïtat dels autors anteriors amb evolucions diferents: Salvador Espriu, J.V. Foix, A. Bartra, P. Quart i sobretot amb l'eclosió de J. Vinyoli, J. Brossa, v. A. Estellés i M. Martí i Pol.
- Nova poesia. Generació dels setanta, que aconsegueix una vertadera renovació del gènere. Una poesia autònoma de la realitat, amb les seues regles internes, sense intenció de denúncia o dependència del context. Sense l'objectivitat o descriptivisme anterior.

Interès centrat en la intimitat i la individualitat

Protagonisme de la quotidianitat

Reflexió sobre l'escriptura

Potenciació de la intertextualitat i relacions amb altres àmbits artístics: música, pintura, cinema i mitjans de comunicació.

Orientacions:

- **Poesia més narrativa.** Tractament subjectiu de la realitat vivencial i la quotidianitat, poesia de l'experiència.
- **Poesia de tradició simbolista** més restorricista i amb preocupació per l'expressió acurada.
- **Poesia experimental**, recerca de noves possibilitats expressives.